Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

109428

I sommer sendte N.R.K. Fjernsynet en serie om krigsseilerne med tittel "Evig Heder". Det ble lagt betydelig vekt på de vanskelige økonomiske forhold de hjemmeværende hustruer og barn hadde å stri med. Så lenge krigen varte var det jo ikke mulig for uteseilerne å få overført penger til sine familier her i landet.

Det hadde vært naturlig å nevne at sjøfartsminister Kjeld Stub Irgens, før krigen kallt Norges første sjømann som kapein på vårt flaggskip Stavangerfjord, fikk gjennemført en støtteordning for uteseilernes familier.

Det ble nemlig ved lov av 26. mars 1942 gitt av Vidkun Quisling som Ministerpresident truffet en ordning som i hovedtrekk bestemte følgende: Det ble opprettet et Lånefond for sjømenns pårørende under bestyrelse av Sjøfartsdepartementet. Formålet var å yte lån til nødvendig underhold av sjømenns pårørende. Forutsettningen var at forsørgeren, ~~sjømannen~~, tjenestegjorde på norsk skip som ikke var under rederiets kontroll, altså seilte for Nortraship og dermed for de allierte. De pårørende som ikke hadde eller kunne skaffe seg annen inntekt kunne på søknad innvilges lån av det opprettede fond. Lånene var rente- og avdragsfrie inntil tre måneder etter krigens opphør. ~~Ekxxåxskaffexpengexxxixfondexxkommendexxxxxxbli påxgxxåxbetalexinnxxxixfondexxdexbetax~~

Minister Irgens greide også å hindre at den hjemmeværende norske handelsflåte ble prisedømt av de Tyske myndigheter slik at den kunne seile for å betjene norske interesser.

Det kan være av interesse å sitere hva Eidsivating lagmannsrett, forøvrig under ledelse av lagmann Erik Solem anførte om disse forhold:

Tiltalte har ikke vært av de ondsinnede medlemmer av N.S. Han har ikke på noen måte direkte villet skade sine landsmenn. Hovedmotivet for tiltalte har utvilsomt vært å gagne den norske skipsfart og det har han også under sin virksomhet gjort i stor utstrekning. Selv om denne omstendighet som det er vist ovenfor ikke kan frita ham for straff for de handlinger han beklageligvis har innlatt seg på, må det tillegges atskillig vekt ved vurderingen av den straff han skal idømmes. Det er på det rene at tyskerne hadde bestemt seg til å prisedømme hele den norske flåte. Tiltalte skrev da den 24 mai 1941 til Reichskommissar Terboven og søkte avskjed fra sin stilling. Hans forhandlinger med tyskerne har vært sterkt medvirkende til at tyskerne til slutt oppga planene om å ta flåten som prise. Det lykkedes også for tiltalte å få i stand en ordning således at familiene til de sjøfolk som for ute, fortsatt kunne trekke på sitt tilgodehavende. Det var tyskernes hensikt, og deri ble de støttet av enkelte N. S.-medlemmer, å stoppe ethvert trekk, så familiene skulle henvises til forsorgen. Tiltalte fikk ved klok manøvrering satt igjennom loven av 26 mars 1942 som ordnet forholdet på en tilfredsstillende måte. Dette var av stor betydning ikke minst for den del av flåten som seilet ute.